

Dziennik Powszechny

W PONIEDZIAŁEK dnia 17 Października 1831 roku.

N° 283.

Część Urzędowa.

Dyrekcya Jlna Poczty Królestwa Polskiego.

Uwładamia publiczność, iż z rozporządzenia JW. Prezesa Rządu tymczasowego, Królestwa Polskiego pod dnim 3 (15) b. m. i r. N. 436 komunikacje pocztowe na trakty.

1. Wrocławski na Piotrków.
2. Petersburgsko-Kowieński na Pułtusk, Łomżę, Suwałki, Maryampol, Weywery do Kowna i z Pułtuska do Mławy.
3. Toruńsko-Płocki na Gombin, Płock, Lipno, Dobrzyń nad Drwęcą do Torunia.
4. Lwowski na Lublin, Krashystaw, Sitaniec, Szczebrzeszyn, oraz na wszystkie trakty uboczne w kraiu, od dnia dzisiejszego otwórzane zostały.

w Warszawie dnia 11 Października 1831.

Dyrektor Jeneralny Poczty.

Dobiecki.

Sekretarz Jeneralny,

Karkowski.

Dyrekcya Jeneralna Loteryi Królestwa Polskiego.

Na mocy wyższego upoważnienia podaje do wiadomości publicznej, iż Loterya Liczbowa przez czas nieiaki zawieszona, na nowo w bieg puszczoną zostaje, a następnie, że przypadające z kolei 826 ciągnięcie teyże Loteryi niezawodnie w dniu 24 b. m. czyli od następnego Poniedziałku za tydzień odbędzie się, a to o godzinie 2 z południa, że w reszcie dalsze ciągnięcia teyże Loteryi będą mieć miejsce regularnie w terminach zwyczajnych dziesięcio-dniowych.

Co się zaś tyczy Loteryi klasycznej, ta również wkrótce w bieg weydzie i nowy Plan do następującej z porządku 39 Loteryi ogłoszony będzie.

w Warszawie dnia 16 Października 1831 r.

Referendarz Stanu,

Zastępujący Dyrektora Jlnego Loteryi.

Marszałowski.

(1 raz) Sekretarz Dyrekcji,

Straszak.

Dyrekcya Główna Towarzystwa Kredytowego Ziemińskiego.

Prawo Seymowe o Towarzystwie kredytowym Ziemińskim z roku 1825 w art. 200 termin ostateczny dla wniyscia do Towarzystwa, naznaczyło do dnia 12 Czerwca 1833 r. po którym nikt już więcej do Towarzystwa przyjetym niezostanie; czas ten zbliża się już, Dyrekcya główna, doświadczeniem nauczona iak po zawiązaniu się Towarzystwa tak dłużnicy iako i wierzyciele, opóźnili się z pociąganiem dóbr w terminie, w którym od wnoszenia procentu amortyzacyjnego, wolnemi byli, po upłynieniu zaś terminu narzekali na

tak uciążliwy warunek, od którego przecież władze Towarzystwa odstąpić niemogły, widzi się w obowiązku ostrzedz interessentów, którzyby z dobrodzieiystw prawa pomienionego korzystać zamierzali, aby wcześniej do Towarzystwa przystąpili, i formalności prawem przepisane ułatwili, a pożyczkę niezawodnie udzieloną mieć będą, jeżeli zaś opóźnią się z przystąpieniem, sami sobie winę przypisać będą musieli, gdyż przepisy prawa ściśle przez Dyrekcya Główną zachowanemi zostaną.

w Warszawie dnia 13 Paźdz. 1831 r.

Prezes *Cieszkowski.*

Pisarz *Drewnowski.*

LICYTACYE I SPRZEDAŻE PUBLICZNE.

Z upoważnienia Dyrekcji Jlny Poczty, re-skrypiem z dnia 11 b. m. i r. do N. 9,244, uwładamia się niniejszem publiczność: iż na dniu 18 b. m. i r. o godzinie 10 z rana, odbędzie się w domu Pocztowym głośna licytacya iak plus na sprzedaż publiczną koni, bryczek i sprzętów do pocztbalteryi połowej należących.

w Warszawie dnia 14 Października 1831.

Franciszek *Kühnel.*

2gi Inspektor Jlny Poczty.

Część Nieuzędowa.

P O L S K A

z Warszawy 17 Października

— Gdy zniszczone na czas, przez zamachy wicherzycieli, spokojność i bezpieczeństwo publiczne, przez świetne czyny woyska *Najjaśniejszego CESARZA i KRÓLA JMCI*, szczęśliwie przywrócone zostały, a każdy mieszkaniec tego kraiu, może odtąd znowu używać owoców pokoju i cieszyć się opieką Rządu łaskawego *Monarchy*; Dowodzący Naczelnie J. O. Feldmarszałek *PASKIEWICZ* Xiąże *WARSZAWSKI* Hrabia *ERYWAŃSKI* przeięty wdzięcznością dla Boga Zastępów za udzieloną Mu pomoc wdokonaniu powierzonego sobie dzieła, postanowił złożyć Stwórcy publiczne dzięki wraz z woyskiem, które z chwałą, i bohaterskiem poświęceniem się wтак świętey walczyło sprawie.

Na tem przeto samem miejscu pod wałami Warszawy, gdzie znakomite zwycięstwo zacięta rozstrzygnęło walkę śpiewano było dnia 4 16 Października r. b. w przytomności pułków pieszych konnych oraz artylerji *Leibgardyi* składających garnizon *Warszawski* niemniej trzeciej *grenadyerskiej* dywizyi i *Władz Rządowych*, przez duchowieństwo obrządu greckiego uroczyste *Te Deum*, w czasie którego ogień z 100 dział obchód ten ogłosił.

Po skończonym obrzędku, woysko pod osobistym dowództwem Jego Cesarzewiczowskiej Mości *W. Xcia Michała* defilowało przea *J.O.*

Xięciem Feldmarszałkiem, radosne wydaiąc okrzyki, na powitanie Naczelnika, pod którym zjednało sobietyle sławy.

Liczni na ten obchód zebrani widze, nie-mogli się dość wydziwić równie nad porządkiem i dokładnością poruszeń i marszu, iak nad czystością i wytwornością ubioru i oporządzenia żołnierza, oraz dobrym stanem zaprzęgów i koni. Zdaniem wszystkich znawców, woysko to zdawało się raczey zwygodnych kwater występować na popiś, niż zodytey wczasie zimy i niewygody powracać kampanii.

— Jenerał *Xiąże Szachowski* przybył do Stolicy.

— W Wiedniu bardzo się podobała operetka, skomponowana przez rodaka naszego *Nideckiego p. t. Krawiec, Slusarz i Stolarz*, Pan *Nidecki* jest uczniem szanownego naszego *Elsnera* i kształcił się w *Konserwatoryum*.

— *Gazeta Poznańska* opisuje następujące zaszłe przed wkroczeniem woysk *Rossyjskich* zaburzenia w *Krakowie*: — „*Xiąże Czartoryski* zdawał się mieć nadzieję, że korpus *Ramorina* i *Różyckiego* będą się mogły połączyć, i dłuższy stawić opór: ogłosił się więc naczelnikiem nowej *Konfederacyi*, wydał zamtąd proklamacye i manifesta; iednakże bezskuteczne, z powodu, że tymczasem zaszło przeyscie rzeczonych korpusów do *Galicyi*. Temi iednakże środkami uwiedzeni może officerowie z korpusu *Ramorina*, odmówili weyscia w *Austryackie* granice. Ci zaś officerowie, wraz z wielu innemi z korpusu *Różyckiego*, dostali się do *Krakowa*, i dopuszczali się różnych niespokojności. Krzyczeli na zdradę, złe dowództwa, i potrafilo wzburzyć lud do tego stopnia, że przebiegając miasto, szukał *Skrzyneckiego, Kamińskiego* a nawet *Chłopińskiego*, chcąc ich zamordować; lecz ich nie znaleźli. Gdy nieporządek do najwyższego doszedł stopnia, przybył parlamentarz *Rossyjski* z oświadczeniem ostatecznem, iż gdyby Senat w ciągu godzin 6 *Polskich* woyskowych dobrowolnie, lub siłą z *Krakowa* nie oddalił, woyska *Rossyjskie* wkroczą do miasta i wypędzą onych. Na skutek tego oświadczenia *Polscy* woyskowi opuścili *Kraków*, i udali się do *Galicyi*. Poczem miasto osadzone zostało przez woyska *Rossyjskie*.

— *Gazeta Rządowa Pruska* z poczty wczorajszej, zawiera umieszczone poniżej ogłoszenie, które może interessować handlową publiczność *Królestwa Polskiego*. „Stósownie do zawiadomienia, otrzymanego od Naczelnego *Praesidium* prowincyi *Poznańskiej*, gdy zamknięcie *Warty* od granicy *Królestwa Polskiego*, również iak instytuta wyznaczne w ogłoszeniu moim z dnia 26 z. m. do badania stanu zdrowia szyprow i ich ludzi w *Vordam, Landsbergu n. W. (Sycówie)* i *Kistrzynie*, nie wymagają dalszych podobnych środków ochronnych, w *Wielkiem Xięstwie Poznańskiem* nie mają być zaprowadzone podobne instytuta,

Natomiast istnie w Pogorzelicach dla statków przybywających z Polski kwarantanna, a mimo to, ściśle będą przestrzegane przepisy, wydane względem świadectw legitymacyi i zdrowia. O czem zawiadamia się publiczność trudniącą się handlem i splawianiem w prowincyi Brandenburskiej. Berlin 11 października 1831 r. Naczelnny Prezydent Prowincyi Brandenburskiej (podp.) *de Bassewitz*.

— Przed kilku dniami, mówiono iż p. *Rybicki* umarł. Dotychczas wieść ta się nie stwierdza.

— Wyszedł z litografii Viviego romansik z towarzyszeniem pianoforte, pod tytułem: *Tęsknota*; nabyć go można w składzie muzycznym P. Klukowskiego i u P. Soliak.

— Wyszło z druku: przekład pieśni Sarbiewskiego i inne poezye przez X. Załęskiego; przedaie się u Szteblera i w innych księgarniach po złp. 2.

A N G L I A

z Londynu 5 Października.

— Królestwo Jchmość udali się weszły czwartek z Windsor do szkoły wojennej w Sandhurst; Król odbył przegląd kadetów, a Królestwo Jchmość przypatrując się różnym obrotom wykonywanym przez młodzież, przyjęli śniadanie zarządzane przez Gubernatora. Dnia 30 z południa Jey Cesar: Mość Wielka Xiężna Rosyjska Helena, przybyła z orszakiem swoim do Zamku Windsor na odwiedziny. Również przybył tam zaproszony z Londynu z małżonką swoją Xiężę *Lieven*. Mięmią że Jey Ces. Mość zabawi przez kilka dni w Windsor.

— Izba wyższa składa się obecnie z 23 Xiążąt (licząc w to 4 Xiążąt krwi Królewskiej) 26 Margrabiów, 129 Hrabiów, 25 Wicehrabiów, 143 Baronów, 16 Reprezentujących parów Szkocyi, 28 takichże Irlandyi, 26 Angielskich Arcybiskupów i Biskupów, i 4 Reprezentujących, Biskupów Irlandyi. Wogóle jest więc 420 członków. Potrącając z tej liczby małoletnich, odbywających podróże w dalekich krajach i zostających pod kuratelą, pozostaje jeszcze do 400, którzy mogą osobiście lub przez pełnomocników głosować nad bilami o reformie. Wliczbi tych 400 znajduje się bardzo wielu w podeszłym wieku. Najwięcej jest takich, którzy mają przeszło lat 50 a bardzo wielu po 65. Bilowi o reformie zaś, po większej części, są przychylni młodzi Parowie.

— Wyszła kontynuacja pisma ulotnego, znanego pod tytułem: *Coż uczynią Lordowie?* Ze sposobu pisania i mocnego stylu uznają dziełko to za prace Lorda kanclerza *Brougham*. Jeżeli tak jest, następujące miejsce objaśnia postępowanie Ministrów: Zdaie się iż Ministrowie, skoroby bil został odrzucony przez Lordów, prorogować będą Parlament, na czas ile można najkrótszy, iakiego wymaga prawo do przedstawienia na nowo Izbie drugiego bilu, a tymczasem postarają się o mianowanie tyłu parów, aby bilowi i w Izbie wyższej zapewnić pomyslnie powodzenie.

— W miarę iak się zbliża tydzień, w którym ma nastąpić rozstrzygnięcie Izby wyższej względem bilu o reformie, wzrasta także zajęcie się, iakie okoliczność ta sprawiać musi w umyśle każdego Anglika; nawet i tych którzy sądzą, że bil ten bardzo mało, lub wcale nie zmieni stanu reprezentacyi, lecz którzy nie taia przed sobą niebezpieczeństwa, iakim grozi najbliższej przyszłości uznana zasada: iż czynić należy, czego wymaga głos ludu.

Zdaie się iż liczba petycyi do Izby wyższej będzie większa, niż była podanych do Izby niższej. Z miasta Edynburga np. podano ich przeszło 36,000. Nawet w Izbie wyższej, mimo wszelkich starań o zachowanie przyzwyczajności, niemożna się już wstrzymać od powszechnego poruszenia, a ile razy podana bywa petycyja o reformie, kilku lordów, szczególnie ze stronnictwa przeciwnego, pospiesza wynurzyć swoje zdanie. Szczególniejsza jest to: iż każdy, wyjąwszy sędziwego lorda *Eldon*, który jest prawdziwą personifikacyą zasady stałości, stara się odsuwać od siebie nazwisko Anti-reformisty; iedynie tylko niechęcią przyjąć reformy przedstawionej przez Ministrów. Wszyscy zgadzają się już na to, że system wyborów Szkockich musi być zmieniony, Szkoci bowiem mocniej jeszcze tego domagają się, niż Angliacy i Irlandczykowie i już nie dają wmówić w siebie, że pomysłność iaką osiągnęli od czasu połączenia się z Anglią, zawdzięczają tej właśnie okoliczności, że np. Reprezentant Edynburga tylko przez 33 osób bywa wybierany i że się istotnie wydarzył przypadek, iż w pewnym hrabstwie Szeryf sam był iedynym wybora. Są wszakże gotowi i dla Anglii zezwolić na niektóre modyfikacye a Torysowie mający największy wpływ, pochlebiają sobie nawet, iż po odrzuceniu bilu i utworzeniu nowego ministryum, będą mogli zatrzymać najzdolniejszych członków terażniejszego, a mianowicie lorda kanclerza *Brougham*, z warunkiem, iżby mu wolno było przyprowadzić do skutku bil, który już w początku zeszłego roku, jeszcze pod administracyą Xięcia *Wellington* zamierzał wnieść do Izby niższej. Rozumie się samo przez się, iż bil ten nierównie mniej obejmuie niż terażniejszy, gdyż Autor w ówczas, kiedy Torysowie pod dzielaym naczelniakiem mieli ster Rządu, mógł tylko mieć nadzieję zaradzenia najgwałtowniejszym nadużyciom. Niezdaie się więc, iżby życzył najbardziej podupadłym miasteczkom odbierać zupełnie reprezentacyą, gdyż tylko chodziło o to, aby największym nie reprezentowanym jeszcze miastom nadać reprezentacyą; na żaden zaś przypadek, nie przyszło mu na myśl niszczyć stosunek wzajemney liczby angielskich, szkockich i irlandzkich reprezentantów. Demokracya tyle przynajmniej już zyskała, że teraz chętnieby iey dozwolono małej reformy, której się tak gwałtownie opierano pod administracyą xięcia *Wellingtona*, i którąby pewnie na ówczas odrzucono; a możeby i więcej jeszcze zezwolono z małym oporem. Jest to niezaprzeczoną prawdą, że kto wiele żądać się osmiela, najczęściej coś otrzymuie. Wielkie iednak pytanie, czyli się torysom powiedzie i czyli Izba Wyższa nie przyjmie bilu z małymi modyfikacyami. Stronnictwa zdaia się być tak ściśle podzielone, że rozstrzygnięcie, iak się zdaie, zupełnie zawisło od Biskupów, a czyliż ci osmieliliby się narażać korzyści kościoła i stawali iako polityczni przeciwnicy większości narodu i głosami swymi dopomogli odmówić narodowi zmianę ustawy, którą ten za ulepszenie uważać postanowił? Wiadomo, że za dwóch reformistów, którzy byli obrani w Dublinie za pieniądze, obrano dwóch antireformistów. Lecz i przeciwko temu wyborowi podniesiono skargi, przedsięwzięto śledztwo i zdaie się, że Antireformiści nie zostali obrani za pomocą szlachetniejszych środków, i że w Dublinie większość głosów zawsze musi być kupiona. Ileż to tam reformować należy.

NIEMCY

z Kassel 8 Października.

— Jego Xiążęca Mość Współ-Reient przyymowany był wczoray w tuteyszej stolicy przy odgłosie wszystkich dzwonów i 101 wystrzalami działowemi, oraz powitany został naysniejszemi okrzykami.

— Dziennik Kasselski donosi w przedwczorayszym numerze. „J. W. Xiążę Elektor Współ-Reient raczył naysłaskawiey Baronową *Gertrudę Schaumburg*, z którą wszedł w małżeństwo morgańatyczne, równie iak spłodzone z nią potomstwo, wynieść do godności hrabioskiej z tytułem Hrabich *Schaumburg*.”

CHINY

— Angielskie gazety umieścily wiadomości z Pekinu z d. 21 grud. r. z. z których naysławniejszą jest następująca. „Jego Cesar: Mość odebrał depeszę od Jenerała *Peihchang* z Yarkand, który donosi, że łupieżcy burzyciele zebrałi dosyć znaczną siłę i powtórnie na nową pokusili się zaczepkę, lecz że przez dobrze kierowany i mężny odór żołnierzy i ludu, na nowo rozpedzeni zostali z wielką stratą w zabitych i wziętych w niewolę. Sprawdziło się teraz wszystko, czego się domyślano o An-tse-yen buntownikach; nieprzyjaciel nazwano tam Bandytami Yarkandu. Zwiadowcy *Peihchanga* doniesli, że bandyci mają w swoim obozie 5 do 600 koni i 6 do 700 ludzi; obadwa blisko leżące miasta należą do ich stronnictwa. Przy obudwóch wojskach znajdują się mahometani. Dwóch Baszów, będących przy wojsku cesarskiem, uzyskało naysławniejszą pochwałę Cesarza; urządził bowiem kanał, którym sprowadził wodę z rzeki między nieprzyjacielem a miastem Yarkand, na które tenże uderzyć zamierzał. *Peihchang* wyszedł potem z miasta z małym swoim wiernym orszakiem, składającym się z żołnierzy i kupców i stanął wszyku bojowym, celem przeszkodzenia przejścia przez rzekę. Nieprzyjaciel ukazał się z przeważną siłą na drugim brzegu rzeki i został powitany ogniem ręczney broni, pomimo to rzucił się w pław i był u bardzo blisko południowego brzegu, gdy w tem *Ym-kweipang* kazał dać ognia z kilku armat przenośnych, przymocowanych na grzbietach wieblądów, co mocno zadziwiło nieprzyjaciela. Wojsko regularne uderzyło na niego z bagnietem w ręku i odpędziło go na drugą stronę rzeki, ubiwszy mu 200 ludzi i 30 zabrawszy w niewolę. Pierzchnął więc do obozu, a dowódzcy konno pierwsi uciekać zaczęli. Oddział wojska pod dowództwem *Ym-kweipanga* ścigał nieprzyjaciela aż pod sam obóz i zabrał mu jeszcze 17 ienców, nacznia kuchenne, namioty i chorągwie. Już to po drugi raz *Peihchang* z około 800 ludźmi odparł siłę do 8000 wytyśzającą. Cesarz okazał mu swoje zadowolenie, przesyłając mu kosztowną, kamienną tabakierę, pierścień brylantowy i znaczną sumnę pieniędzy. Inni oficerowie podobnie zostali wynagrodzeni. *Ym-kweipang* otrzymał tatarski tytuł *Pa-to rou* (Waleczny). Kilku kupców zagranicznych, którzy byli pomocnymi przy tej sposobności otrzymali dary w materyach iedwabnych i herbacie. Naysławniejszy Pan otrzymawszy powyższą depeszę, zastanowił się nad szczególniejszem głupstwem i tchorzostwem Jenerała *Yung-gan*. Powstanie wybuchło 14 września; dnia 28 listopada, wyruszył *Yung-gan* z około 2,000 lub 3,000 dzielnego wojska; lecz skoro dowiedział się o przemagającej sile nieprzyjaciela, stanął i już się daley nieruszył. Tym sposobem, rzekł Cesarz, przepuścił sposobność odznaczenia się, nieużywał nagrody, iakąby był otrzymał i przeszkodził zupełnemu zniszczeniu bandytów Yarkandzkich, które łatwo mogło być skutecznione, iak się pokazuje z działań *Peih-changa* i *Ym-kweipanga*. Żaluję *Yung-gana* lecz bardziej jeszcze nim gardzę. Okazuje się z gazety *Pekingiskiej*, że od rzeki *Amour* i z prowincyi *Chible*, posuwają się wojska ku teatrowi wojny; lecz Cesarz rozkazał, aby nie szły przez północną część prowincyi *Honau*, iak uczynili podczas buntu *Chang-ki-hurów*, gdyż skutki ostatniego trzęsienia ziemi nie są jeszcze usunięte.